

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtnoletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

Št. 44.

V Ljubljani, dne 30. septembra 1910.

Leto V.

Po burnih dneh.

Burni dnevi so minuli in na kolodvoru se zopet vse vrti in giblje, kakor poprej. Uspehi pasivnega odpora so razglašeni. Oni, ki so kaj dosegli, so veseli, oni pa, ki niso dosegli nič, delajo dolge obraze. Kako pa tudi ne? Ravno ti zadnji bi bili najbolj potrebni kakega priboljška, a dobili niso nič: to so delavci in nižji sloji sploh. Komu se pa zdaj naj zahvalijo? Pač lahko povedano: vse gospodom »obersodrugom« in nikomur drugemu! Tovariši, ali ste slišali njih rjojenje onikrat v »Narodnem domu«? Tam so vpili nad vami, da bodite in ostanite nezvesti sodrugi, da bodite in ostanite neza- dovoljni, ker to je še edina pomoč za nje, da si polnijo svoje žepe z vašimi krvavo prisluženimi krajcarji! Če pa še zdaj ne izprevidite, da so Adlerijevci in Kristani vaši odrešeniki, potem pa le še naprej živite od sile in nezadovoljnosti. Vaš vladika Tomšik je rekel, ko je bil povabljen pristopiti k koaliciji in se skupno z drugimi boriti za izboljšanje gmotnih razmer nas vseh, da on ne mara kruha, njemu je le za moč. Sodrugi, ali ste mu dali to pravico po vašem prepričanju, da se je tako izjavil? Ali ste res tako srečni, da ne potrebujete kruha? Sodrug Kristan pa je na shodu nasprotno rekel, da vlada med vami večno nezadovoljstvo. Mi pa smo mnenja, da bi milijone ljudi bilo srečnih, ko bi ne primanjkovalo kruha, torej eden ali drugi teh modrijanov je vas pošteno vlekel. Ti dve nasprotujoči si izjavi tolmačimo mi tako-le: Tomšik ima še svoj kos kruha, njemu se gre zdaj le za moč, da mu ga kdo ne izmakne; Kristan pa je večno nezadovoljen, ker vidi, da se disciplina v socialni demokraciji krha in »kšeft« ne nese zadosti, nezadovoljni pa so tudi sodrugi, ker imajo tako spretne voditelje, ki takrat, ko je čas in prilika, košček kruha priboriti, ravno nasprotno spletkarijo in mešetarijo. Kopač in Kristan sta se na shodu v »Narodnem Domu« pridušala, da so naj uradniki in drugi, ki so uspehe dosegli, socialnim demokratom hvaležni, kajti oni so baje izposlovali uspehe in to že poprej, ko se je pasivna resistenca pri-

čela. Mi smo jim za to priznanje hvaležni, ker to nam dokazuje, da sta Tomšik in Weigl res venomer mešetarila pri direkciji. Obžalovati pa moramo, da sta se ta dva mogočnjaka ravno za uradništvo toliko potegovala, da sta pri tem na svoje sodruge pozabila. Mar sta računala, da pridobita s tako nakano še uradništvo zase, saj nerazsodno delavstvo imata itak že v svojem košu. Grdo sta se razkrinkala. Delavstvu se začenjajo oči odpirati. Ono začne spoznavati, da je boljši kruh, ko pa moč, da kdor kruha ne strada, boljše izhaja, kakor pa najpristnejši lačni socialni demokrat — če nima sreče biti »na špici«. Neki spreobrnjeni socialni demokrat je označil to celo družbo tako-le: »Vsa socialna demokracija skupaj je en velik vrtljak. Adler, Tomšik in enaki ga gonijo, da se lahko zastonj vozijo. Na konjičkih in drugih zverinah pa sede sodrugi. Bolj hitro ko gonjači gonijo, bolj se jim vrti tudi po glavah in v naglem diru ne vidijo okoli sebe nič, zato pa sociji mislijo, da so oni edini srečen del človeštva na svetu. Vsak mesec enkrat se vozina pobere, katero si gonjači med sabo razdele. Če pa kdo z vrtljaka pade, se ne zmenijo zanj; če se sam ne more pobrati, ga kratkoma pohodijo, češ kdor se ne zna z nami voziti, ni za naš »ringšpil«. Mož ima prav, in je še pristavil, da mu je všeč, da se je rešil in da bi naj vsi to storili, dokler je še čas. Socialno-demokratski kričači tulijo vedno svojim privržencem na ušesa, kako se trudijo za nje in jim vedno lažejo obljube, ki pa ostanejo vedno le obljube. Oni dobro vedo, da je njihov terorizem še toliko močan, da drži za silo nekoliko skupaj, uverjeni pa bodite, bolj ko vpijejo, več ko obljubujejo, več ko shodov prirejajo, tem bolj slaba jim že prede za njih molzne krave. Obersociji zatrjujejo vedno tudi, da učijo svoje pristaše discipline. Na omenjenem shodu pa se je javno naravnost hujskalo proti uradništvu in vendar je Kaizl tudi uradnik, s katerim sta Tomšik in Weigl tako ljubeznivo mešetarila in sklepala, da delavstvu ni treba kruha. Železničarji! Vsi, ki ste v zadnjem boju kaj dosegli in vsi, kateri naj še zanaprej živite

od obljub brezvestnih socialno-demokratskih pijavk, opominjamo vas, da sprevidite, kak hinavski sovražnik vseh slojev, najbolj pa ubogega delavca, je socialna demokracija, da na nji ni pičice resnega in resničnega, vse je le »farbarija«. Otresite se tega mrčesa in pokažite, da ste možje lastne zdrave pameti. »Prometna zveza« se je pridružila drugim organizacijam v boju za kruh, in je s tem dokazala, da je protikapitalistična organizacija, socialna demokracija pa je potegnila z judi in judom velja naš boj i nadalje. Da pa bode naša vojna krepka in močna, treba je, da neumorno nabiramo čilih novincev. Tovariši! Naš regiment je in bodi »Prometna zveza«. A tudi drugo delavstvo lahko iz te črtice vidi, kakšni pravcati delavski sleparji da so takozvani »višji« socialni demokrati!

Tobačno delavstvo.

Podporno društvo. Naša želja, da se prirede mesečni sestanki, je padla na rodovitna tla, in da kaj ne zamudimo, je sklenil odbor našega »Podpornega društva«, da se priredi meseca oktobra večji shod v prostorih S. K. S. Z. Čas in spored shoda naznanimo prihodnjič. Druga stvar, ki je tudi dobro, da je ne prezremo, je stik tobačnega delavstva z odborom našega društva. Večkrat se zgodi, da se čuti kak član našega podpornega društva po krivici zadetega; v vseh takih slučajih naj se vsak obrne naravnost do društvenega odbora, naj tam svojo zadevo pojasni. To je najkrajša in tudi najuspešnejša pot, po kateri vsak po krivici prizadeti do svojega prava pride. Vzdihtovanje in pritoževanje nasproti tovarišu ne pomaga nič, k večjemu samo v toliko, da si človek srce olajša.

Socialna izobrazba. Prihodnji mesec začne S. K. S. Z. v svojih prostorih zopet s socialnim tečajem. Pri tej priliki opozarjamo vse tovarišice in tovariše, ki imajo nekaj veselja do socialne vede, da bi se tega tečaja redno in s pridom udeleževali. Današnji je pač potreba, da sta tudi delavec in delavka vsaj nekoliko podučena o

Carska zločinstva.

(Dalje.)

VIII.

Marsikaj se je pripravljalo za današnjo gostijo. V obednici, triclínium¹ zvani, je miza že pogrnjena ter skoro preobložena z zlatom, srebrom, kristalom: vrči in svečniki so iz samega zlata ter olupšani z dragimi kameni; postelje iz zandelnovega lesa z mehkiimi blazinami, — taka je gizdavost pri mizi rimskega meščana, ki še daleč stoji za Lukulom,² kar zaveda potrato.

V stranskih sobanah, ki niso nič manj bogato opravljene, jelo se je gibati; seveda

so posode za jedi iz slabše kovine, nego je zlato, postelje že niso več tako dragocene, in kjer je moglo kaj mikati oko in roko, so nastavljeni služabniki v bogati opravi, da skrbje za red. Tu sedé domači klijenti (varovanci), ona baža blagorodnih beračev in slinežev, ki posvečujejo svoje dneve imenitni hiši, zato jih mora hiša bogato obdarovati in polniti njihov vedno prazni želodec. Njihova služba pa zato ni lahka.

Tudi v njihovi dvorani je pogrnjena že miza; toda obednica zraven je še vedno prazna. Le ena oseba šeta sem in tja in ogleduje nastavljene dragocenosti s pohlepniimi očmi. Milvij je, prvi v hiši za njenim gospodarjem.

»Temu mora biti konec,« mrmra pred seboj. »Danes naj dozori sad, — da, dozori naj, toda zame, in premoženje kratkovidnega Scevijsa, ki mi le predolgo živi, in Festulova zala hči naj bode sladko jedro, katero bom dobil v lupini. Le zametuj me, uporna deklica. Metela, le drži se trdno in zvesto berača Plavta. Kedar bo v nevarnosti život in življenje očetovo, bomo videli, boš li še zametala Milvijev roko, edino, ki ga lahko reši!«

Milvij obstane v svojem samogovoru, kajti zlatoobrobljena svilen zavasa se od-

grne in imenovalc³ (nomenclator) zakliče v dvorano: »Lucij Pizon!«

Za tribunom pridejo kmalu drugi gostje, koje sprejema in pozdravlja Milvij v Scevijevem imenu. Znano jim je, da domači gospod ne prihaja prej, nego so vsi povabljeni zbrani in se ne zmenijo za to, ako ga še ni.

Tudi Avel je prišel, akoravno s težkim srcem. Da bi se odrekel povabilu bogatega Scevijsa, se dozdeva mladeniču nespodobno. Vendar so njegove misli daleč proč od bliščeče dvorane; pri Ariciji so, ki je zjutraj zgodaj s častitim Aleksandrom šla iz Rima ter podala se v zavetje. Pač ve, da je kraj ljubljenske dosti blizo, da jo lahko kedaj vidi; pa ga vendar zopet skrbi poročilo, da se je Agripina podala iz Rima in se naselila v svoji hiši ob Tirenskem morju, ne daleč od cesaričinega poslopja je mesto, kjer je Aricija našla varstvo pri krščanski družini.

³ Nomenclator (imenovalc) so rekli služabniku, ki je pravil imena ljudi drugim, da so se vedeli v razgovoru z njimi dosti dostojno in s častjo imenovati in je počastiti, ali se jim prikupiti.

(Dalje.)

¹ Triclínium so zvali Rimljani obednico, kjer so obedovali v kaki dvorani. V sredi dvorane stale so tri mize v podobi podkve in okoli teh miz stale so nizke postelje in na vsaki postelji ležali so lahko trije. Naslonjeni so bili z leve roko na blazino, z desno pa so jedli.

² Lucij Lucinij Lukul se je odlikoval že v svoji mladosti kot vrl vojskovodja, pozneje pa je jel živeti potratno in razuzdano, tako da je postal s svojimi razuzdanimi veselnicami, okusnimi hišami in vrtovi v pregovor.

delavskih razmerah, o delavskem pravu in o drugih stvareh, ki se na takem tečaju obravnavajo. Takih ljudi nam je predvsem potreba, ki so na jasnem o delavskem vprašanju. Ko bi imeli med sabo več socialno izobraženih zaupnikov, bi socialna demokracija kmalu »spokala« svojo robo in svojo kramo, s katero sedaj ljudi slepi. Koliko naših ljudi je vjetih v teh socialnodemokratskih mrežah; vzrok temu je večinoma nevednost! Torej čvrsto na delo!

Prometna zveza.

O NALOGAH »PROMETNE ZVEZE«.

(Konec.)

Včasih, ko še ni vladala tako neznosna draginja, so se garderobe, trafike in slične postranske reči prepuščale vratarjem, polagoma so jim vse odvzeli in spravili v svojo malho. Tako se dela na celi črti in to je dovedlo železničarje do skrajnosti — do pasivnega odpora. Leta 1907. so se železniške uprave izvale iz zagate s tem, da so osobju vse zahteve privolile ali spopolnile pa skoro nič — posebno odlikuje se v tem slavna južna železnica. Ta pa je hotela takrat dane obljube naravnost požreti in to ji pripomoglo do tega, da ima ona danes zopet s pasivnim odporom opraviti. Kaj pa je pasivni odpor? Nič drugega kakor vestno opravljanje službe po oblastveno potrjenih predpisih. Da se je pa pasivne resistance tako bati, znači, kako brezvredni so naši predpisi in gorje upravi, ko bi osobje sploh vse predpise, ki mu pripadajo, imelo in bilo popolnoma v smislu predpisov izšolanano. Da uprava prometnih instrukcij ne razdeli v zadostni meri, je torej umljivo, nerazumljivo pa je, kakaj ima od 28.000 članov bolniške blagajne komaj deseti del štature, dasiravno si jih potem prispevkov vsak sam plača.

Mnogo bi se še moralo in se bo moralo urediti, ko bi vendar med osobjem le vladala sloga. Da pa te niso krivi vedno gotovi ljudje, ki mislijo s tem, da delajo spor, doseči boljših mest. Tukaj se predvsem odlikujejo socialni demokrati, ki spletkarijo vedno in povsod, koder kaže njihovim brezvestnim voditeljem količkaj dobička. Tako so delali ob gibanju leta 1907. in tako delajo sedaj, ko so se zoper koalirane organizacije zavezali z upravo, kajti od socialnega demokrata pa do žida itak ni daleč. Obžalovanja so vredni isti, ki se pustijo od rdečih voditeljev za nos voditi in jih pitajo s svojimi žulji. Voditelji delavstva morajo biti pošteni, odkritosrčni možje in taki niso in ne morejo biti socialni demokrati-brezverci.

Pretečeno leto so se upeljala obrtna sodišča. Tudi železničarski stan mora se do te stopnje povzdigniti, kajti le železničar zamore železničarja soditi in obsoditi, ne pa lajik, ki se zamore opirati le na predpise, po katerih se pa služba itak delati ne more in baje ne sme. V službenem redu se nahaja zloglasni § 14, ki določuje, da uprava nastavljenega uslužbenca brez navedbe vzroka lahko iz službe odslovi. Ta § mora izginiti, kajti brez vzroka se še pes ne sme stran pognati ali brcniti, ne pa človek na cesto vreči.

Da bo torej naše delo uspešno in plodnosno in naš napredek času primeren, treba je med osobjem vzajemnosti in edinosti. V obširni naši službi ne zmore nič delavec brez uradnika in ne narobe. Vsak si služi na svojem mestu težavno svoj kruh, vsi pa smo uslužbenci enega in istega krutega gospodarja. Bodimo torej zložni, to je naša moč! Burno pritrjevanje poslušalcev med in po končanem govoru bodi govorniku dokaz, da ni govoril gluhim.

Nato je gospod deželni poslanec in predsednik J. S. Z. dr. Zajec v lepih besedah orisal socialno gibanje novejšega časa. O pasivni resistenci je lepo povedal, da je to že od zdavnej sem znana stvar, direkcija jo prakticira že od zdavnej; socialna demokracija ji pa stoji kot zvesta zaveznica ob strani, s tem da onemogočuje kolikor mogoče vsako zavednostno gibanje. Da se temu odpomore, treba, da se železničarji združijo pod zastavo »Prometne zveze« k močnemu odporu proti socialni demokraciji in tudi direkciji. Poslanci S. L. S. pa da bodo vselej in povsod na naši strani stali nam na pomoč. Kratke ali velepomembne besede gospoda govornika so izzvale živahno odobravanje.

O ljubljanskih razmerah.

Shod se je pečal tudi z domačimi ljubljanskimi razmerami ter ostro obsodil razpuščeni občinski svet, ki je leta in leta protežiral liberalne mesarje in druge trgovce živil, tako da je prišlo do danes vladajoče neznosne draginje. Za delavca da je imel polno obljub, kadar so rabili njegov glas, drugače pa se ga tepta, kolikor se ga more. Delavstvo je zadovoljno, da je prišlo na magistratu do prekucije in bo volilo v bodoči občinski svet može svojega stanu, ne pa mesarjev in advokatov. Na predlog tovariša Koleča se je enoglasno sprejela sledeča resolucija:

»Shod naroča vodstvu krajne skupine Ljubljana, »Prometne zveze«, da sestavi in vloži takoj obširno spomenico na ljubljansko občino, v kateri naj se pozove, da se glede na vedno večjo draginjo ustanovi občinska mesnica.«

Član personalne komisije za delavce, Alojzij Zehrer, je poročal o zadnjem zasedanju na Dunaju. Potegovalo se je podelitev proste vožnje v svrhu dobave živil (Freifahrscheine) ter se tudi urgiralo izpolnitev obljub, danih v okrožnici 385/A leta 1907. napram delavstvu. Nadalje se je razmotrivalo o opoldanskem odmoru, da zamorejo delavci h kosilu na svoja stanovanja, kajti nečloveško je zahtevati, da mora delavec v eni uri domu priti, kositi in zopet k delu nazaj prihiteti ali pa da mora žena doma otroke v tuje varstvo ali pa nikomur prepustiti, da prinese možu kosilce, ki je mnogokrat že mrzlo in torej nezdravo, ko ga dotični zavžije. Da se dajo nekaterim delavcem, ki v slabem vremenu sploh ne morejo domov radi službe, vsaj prostori na razpolago, koder se v odmorih malo osuše in pogrejejo. Zahtevalo se je tudi, da se tem delavcem podeli službena obleka. K tej točki je tovariš Sacher pripomnil, da se temu prav lahko ustreže, ako direkcija od umirovljencev itd. vrnjeno obleko, namesto judom »zašahra«, da jo ti zopet drago prodajo, delavcem dá. Govornik Zehrer je še omenil, da je on odločno za to, da se v skladišču mesta zaupnih mož pravično razdele, ker imajo zdaj samo socialni demokrati upne može postavljene, drugi pa nič, da bo potem mnogo sovraštva manj kakor pa zdaj, ker so zapostavljeni upravičeno ogorčeni.

Ob pol 11. uri se je zaključil vrlo uspeši shod.

Na naslov ljubljanskega sekcijskega oddelka in njemu podrejenih prožnih mojstrov. Kakor je čuvajem znano, se je s pretečenim novim letom služba prečničnih čuvajev predrugačila, tako da je bil čuvaj od 4. ure popoldan pa do 6. ure zjutraj v službi, a vsako sedmo noč pa prost. Z 10. aprilom je stopila nova okrožnica, ki jo je izdalo ministrstvo, v veljavo. V tej okrožnici pa je služba prečničnih čuvajev tako-le urejena: Čez dan, od 6. ure zjutraj pa do 6. ure zvečer opravlja žena službo, ob tem času nastopi mož do zopetne 6. ure zjutraj — tako tri dni zaporedoma, četrta noč pa je možu podeljena za počitek — nadomestuje ga namestnik. V dnevnem času mora čuvaj sledeča dela opravljati prvi dan: od 6. ure zjutraj do 2. ure popoldan prost, odtod do 6. ure zvečer na progi travo pleti, vijake in žeblje pritrjevati itd. — prosta noč. — 2. dan: od 6. ure zjutraj do 10. ure popoldan zopet poprej določeno opravilo — do 6. ure zvečer prosti in tako zopet trikratno nočno službo zapored. Drugega ne določuje ta okrožnica nič. To razdelitev službe so čuvaji z veseljem pozdravili, ali nekaterim prožnim mojstrom se je zadelo, da je na ta način čuvaj preveč prost in čuvaj ne sme sploh nič prostega časa imeti, ker se ga ne smatra za popolno človeško bitje. Od sekcije razposlane razdelbe službe so ti mogotci zopet pobrali in preskrbeli nam druge, ki se pa ne strinjajo z določili zgoraj omenjene ministrske okrožnice. — Po teh novih razdelbah je čuvajem zaukazano, ona dva dni, to je 3. in 4. dan od 4. pa do 6. ure hoditi zgoraj opisana dela opravljati. Glavo stavimo, da ministrstvo nič ne vé o tem samolastnem prikrajševanju našega prostega časa, da so to le prijazni nam gospodje prožni mojstri pogruntali, da bi nam zopet svojo moč, gospodom pri sekciji pa njih veliko skrb za remuneracije in dividende pokazali. In če je sekcijski načelnik jud, je to prav lahko mogoče. Da bi nas oslepili, so zapisali, da so te famozne raz-

delbe službe veljavne od 1. prosinca 1910; uveljavili so jih pa šele 22. julija, med tem časom je izšel ministerialni odlok, ki bi moral biti uveljavljen najkasneje do 1. julija 1910. Gospodje le računajte, da ste nam uropali z vašim manevrom šest prostih dni in 16 noči. Če vam to ne bi šlo skupaj, pa smo pripravljeni vam na pomoč priskočiti. Dasiravno tako skrbno skrivate vse odloke, ki predpisujejo pripadajoče nam pravice, ne bojte se, vse nam pride v pest, da zvemo, kako ste nam naklonjeni. Uverjeni pa bodite, da še žive ljudski zastopniki, ki sodijo človeka drugače kakor vi in na te se mi zaupno obračamo, da nam pripomorejo do naših pravic. Žalostno je, da se mora ravno ubogi čuvaj napram svojemu neposrednemu predstojniku — prožnemu mojstru — bojevati z skrajnimi silami. Čuvajem pa priporočam združitev v »Prometni zvezi« — sotrpini.

Grozna železniška nesreča se je pripetila v jutru dne 20. t. m. na državni železnici pri zgornještajerski postaji Rottenmann. Trčila sta skupaj namreč dva brzovlaka, dirjajoča v naglici 60 km na uro. Mrtvih je bilo šest, težko ranjenih deset in lahko ranjenih dvajset oseb. Kdo je zakrivil nesrečo, natančno ni znano. Železnica je enotirna glavna proga, kjer je potreba posebne paznosti glede srečavanja vlakov. Med mrtvimi so večinoma službujoče osebe.

Med brati in sestrami.

Ali je res? Slišali smo, da je g. Gangl, ki sedaj kandidira za državni zbor v Beli Krajini, govoril o volivni dolžnosti kmetom sledeče: »Poglejte, klerikalci so vpeljali volivno dolžnost. Kdor bi ne prišel volit, bo kaznovan. Kaj je tega potreba kmetom hribovcem, za katere je boljše, da ostanejo doma.« Kakor vemo, je gosp. Gangl v krogu sodrugov v Idriji pristaš splošne in enake volivne pravice. Ako je pa zgorajšna vest resnična, bi bil v Beli Krajini drugega mnenja.

Rdeči sami na Jesenicah ničesar ne pomenijo. Z J e s e n i c se nam poroča: Ker socialni demokratje pravijo, da le oni morejo delavstvo pripeljati do boljših časov, se že vsakemu čudno zdi, da na Jesenicah sami ničesar ne morejo. Zadnjič so sklicali shod, da bi livarji šli v boj za tržaške livarje, pa ker teh klerikalcev ni bilo na shod, niso ničesar storili, ter so o tem prav malo govorili. Tokan je precej pričel javkati, ni klerikalcev, so shod samo zaradi tega priredili, da k nam niso prišli. Tokanček, kakor si dolg in širok, tako si se zlagal. Naš shod na Javorniku je »Naša Moč« štiri tedne prej objavila. Ker sami ničesar niso mogli storiti, se je Tokan spravil na Judeža, sv. Petra, papeža in dr. Zajca. Ko je te ozmirjal, je bilo pri koncu. Za nameček se je Stare še spravil na kaplana Kogejca, pa je bila komedija ven. Ker socialni demokratje zahtevajo boj, se ga tudi mi ne ustrašimo. Toliko časa gotovo ne, dokler bodo v »Napreju« tako lagali. Nič zamlčati, vse v javnost, to bode sedaj naše geslo. Zadnji Kristanov shod je odprl oči tudi tistim, ki vse svoje življenje spe. Ni nam treba pojašnjevati, kako socialni demokratje skupaj drže. Kristan je rekel na shodu, da naj »grevengo« molijo, ker se ne zavedajo strankinih dolžnosti. Tako slabo stojte, da jim je Kristan v zgled stavil — kar ni njegova navada — da je rekel: »Vsak pošten kristjan gre za Veliko noč k spovedi. Tudi vi pojdite k spovedi v konsumno društvo, plačajte deleže, ker brez teh je nemogoč obstanek. Še dve tretjini članov ni plačalo deležev.« — Hinavski jeseniški socialni demokratje, tukaj pomedite smeti, potem napadajte druge. Iz teh Kristanovih besed pa razvidimo, da je še vendar precej socialnih demokratov toliko pametnih, da ne plačajo deležev, ker dobro vedo, da pri polomu tisti ne bo nič izgubil, kdor ni nič plačal. Ko se je govorilo o konsumih, se je pa Ogris izbljuval nad nekim špehom. V tovarni se sodrug iz njega norčujejo: »Saj si ga iz svojega konsuma žrl, si mislil, da po drugih bljuješ, si pa po sebi.« Veš kaj, Ogris, štempljaj ves špeh v tvojem konsumu, potem boš pa štempljanega hvalil, drugega pa grajal, potem se vendar ne boš tako hudo zmotil.

Naši sokoli, namreč jeseniški, so zopet za eno blamažo bogatejši. Obersokol je pri igri letal v sami srajci po odru, ljudje pa ven, sokoli pa v kavsanje. Zlobni jeziki pravijo, da je Špicar zaradi tega letal po odru

v sami srajci, ker je videl pred sabo dr. Kogoj, ko so že mislili sokoli, da je ušel v drugo stranko, mu je pa naklonil zaslužek, da je imel vizit. Ker ima Špicar jako suhe noge, mu je dr. Kogoj svetoval, da mora o Božiču v sami srajci na Golico, potem se mu zrede noge. Radovedni smo, katerega bo gospod dr. Kogoj vizitiral pri prihodnji politični predstavi.

Trbovlje. Mlada skupina J. S. Z. se živahno giblje. Prejšnjo nedeljo se je otvoril prijazen »Društveni Dom«, namenjen izobrazbi našega delavstva. Zadnjo nedeljo je bilo prvo predavanje v njem o aktualnem vprašanju, h kateremu mora tudi delavstvo zavzeti svoje stališče. Govoril je odposlanec »Slovenske Straže« jurist Jež o »Delavstvu in narodnem boju v Avstriji«. Pokazal je na sporu nemške in češke socialne demokracije važnost in ostrino tega vprašanja. Laž je: socialni demokrat nima domovine; delavcu-proletarcu ni treba domovine, ampak kruha. Domovine mu ne morete iztrgati iz srca, ker delavec lahko vsak dan čuti in vidi, da je od usode naroda odvisna tudi njegova usoda in v današnjih narodnih bojih še najbolj — kruh. Socialna demokracija je teoriji breznarodna, v praksi pa se mora postaviti za ta ali oni narod. In tako je nemška socialna demokracija zelo tudi narodno zagrizena. Govornik je nadalje razmotril narodni boj in naše gospodarske razmere. Kapitalizem, sovražnik delavstva je tudi največji sovražnik slovenskega naroda. Zato se mora delavec pridružiti narodnemu gibanju drugih slojev v ljudstvu, ki se bojujejo proti prodiranju nemštva v našo zemljo. S tem brani ljudstvo in sebe. Proti kapitalizmu in proti narodnemu sovražniku smo postavili J. S. Z. v korist slovenskega delavstva in tako vsega ljudstva. J. S. Z. bo močan faktor v našem narodnem življenju; treba je zato, da se povsod ustanovi in razširi in tako združi vse slovensko delavstvo. To se bo zgodilo, ako bodo vsi dosedanja člani J. S. Z. tudi — agitatorji zanjo. Tla so med našim ljudstvom bolj ugodna zanjo kot za internacionalno socialno demokracijo. Nato je gosp. kaplan Pečnak osvetlil narodno pravičnost nemške socialne demokracije, zlasti pa pri glasovanju za češko šolo društva »Komensky« na Dunaju. Nemški sodrugi v državnem zboru so rekli: Vladi se ni treba brigati za 12.000 čeških otrok na Dunaju. Češke šole jim ni treba! Govoril je tudi predsednik zborovanja I. Zupan, starejši, ki je po sklepni besedi zaključil zborovanje.

Klobasa brez špile. Iz št. Vida nad Ljubljano se nam piše: Tudi pri nas je še dokaj poštenega delavstva, ki si hodi kruh služiti v Ljubljano, ali pa doma z raznim obrtom, največ z mizarstvom, pa, kakor pravim, je večina katoliškega prepričanja, ki prebira katoliške časnike, med njimi tudi »Našo Moč« in »Glasnik«, ki sta zelo razširjena zlasti med tobačnim delavstvom. Včasih se nam vsiljuje tudi »Slov. dom«, ali bolje rečeno »Svinjski dom«, ki pa večinoma roma, kamor spada, v stranišče. Ti pa, delavstvo, stremi za vzor, katere sedaj zastopaš. Tako bo tudi tebi zasijala zarja boljše bodočnosti. — Kaj pa naši sociji? Ti so skoro že zaspali, kakor njihovo društvo pod imenom »Klobasa«, ki je popolnoma razpadlo. Le njihov general, neki mož, čigar ime zamolčimo iz usmiljenja, ta ne ve, kam bi zlezal, ali v sokolsko uniformo ali kam. Sploh pa ga ne zavida mo nikomur. Priporočamo mu edino, naj ne uhaja čez zakonski jarem, saj ima sam družino, za katero naj se malo bolj priga in bo bolje za vse.

Zob za zob. Iz Idrije se nam poroča: V roke mi je prišel »Naprej« z dne 18. avgusta t. l. Koj na prvi strani pod figuro, ki je Kristanovi soprogi zelo podobna, je članek z bombastičnim napisom: »Na delo za konsumna društva«. V tem članku Kristan lepo pripoveduje, kako klerikalna konsumna društva propadajo, socialistična pa rastejo in se lepo razcvitajo. No, Kristan mora pa v resnici imeti svoje ljudi za prave »trotelne«, ker si upa tako bedarijo jim zapisati, ko vendar vsakdo pri nas ve, kaj se je zgodilo z njegovo socialistično čipkarsko zadrugo. Kako se je pred časom za Kristanovo čipkarsko društvo agitiralo, naj svedoči sledeče: Ššli ste se na cesti Mica B. in Katra T. »Nu, Mica, kam pa ti?« vpraša Katra. — »Špice sn adrizala, zdej ih pa nesem.« — Katra: »Kamu pa?« — »Je, h Zatríparju, kat pa navat.« — Katra: »Viš, jest

sum; viš, »pagačke« sa dva savda draži v konsumu, kat drgut. Ka 'b pa ti vidla, kak sa gaspa Kristanca prjazni, kadr prnesama špice, ja viš tak se pa nam smeje, in pa prpauduje, kak strašno fejest de gri kšeft is špici. Unkat sa nam tut Kristanca praul, de je še cal ta knapavsk ministr na Duneju ukazau, de mure tut klikerska šula u konsumu špice kpavat. Potl sn pa tut slišela praut, de če bu tak dobru šlu naprej, de bu ministr gspuda Kristana pastau za de-rehtarje h špicam naměst Voglnika; viš, potl se bada začil dobri cajti za nas klikree potl.« — Mica: Nu, če je pa tak, ih bam pa tut jest rajš nesla v konsum, kukr pa h Zatríparju.« — Toda vklub tej rajličnej agitaciji, vklub velikem številu socialističnih klekarc je vendar šel Kristanov čipkarski konsum rakom žvižgat. Da bi se pa ne bilo preveč izvedelo v javnosti, kaj se je z njegovim čipkarskim društvom zgodilo, je šel k neki naši visoko stoječi osebi ter prosil, naj bi se o zadevi nič ne pisalo. Torej socialistično konsumno društvo, ki je bilo izključno v Kristanovih, oziroma njegove Ruženke rokah, je poniževalno izginilo. In sedaj pa bahavo piše, kako se socialistična konsumna društva razcvitajo. Vprašamo le, koliko časa pa, Tone?

Socialni demokrat, ki se nikogar ne boji. Pred par tedni je v Spodnji Idriji razgrajal neki socialni demokrat in kričeče povdarjal, da je on »organiziran« in da se na podlagi tega nikogar ne boji. Uboga žena tega organiziranca in njegova hčerka pa sta jokaje za njim hodili, ne meneč se za grožnje, ter ga odvrčale še od hujšega. To pa ni edini slučaj take organizirane zavednosti, odkar nas je socialna demokracija osrečila. Videli smo že mnogo gorja in solza v družinah teh organizirancev. Na shodih kažejo po navodilih svoje organizacije pesti na zgoraj, v svojih družinah pa udrihajo na spodaj, prav tako, kakor njihovi glavni apostol Bebel uči, da mora zakon, država in vera izginiti. »Naprej« je tudi proti zakonu in državi, kar pa vero zadene, pa je zadnjič pisal, da je lahko vsak organizirani delavec pobožen kristjan, ker se organizacija za to ne briga. To se seveda ne strinja z načeli socialne demokracije in je kakor vse drugo — laž. Ni še dolgo, ko smo čitali, da se je neki socialni demokrat na zadnjo uro skesano spovedal ter bil obhajan. Žena, zvesta katoličanka, je naročila katoliški pogreb. Pa prišli so rdeči organizanci k njej in ji zabičali, da imajo le oni besedo pri sprevedu, ker je bil rajni v njihovi organizaciji. Nič ni pomagal ves jok in vse prošnje uboge vdove, mož je bil pokopan brez cerkve. Zakaj? Morda zato, ker se mokaška organizacija za to ni brigala? Pa imamo zglede tudi pri nas.

Rdeče natolcevanje in laži. S Save se nam piše: Ker socialni demokratje vedoma lažejo in obrekujejo v Kristanovej cunji strokovno društvo, smo prisiljeni odgovoriti lažnjivi kompaniji Stare, Mlakar in Co. Ker strokovno društvo deluje v pomoč delavstvu, zaradi tega ga rdeča banda napada. V valjavnici delajo delavci pri akordnem delu tudi tisti čas, ko je zajtrk. Tega pa ni krivo strokovno društvo, ampak delavci sami, ker so bili zadovoljni s tem precej takrat, ko jim je bilo naročeno tako delati. Kolikor je nam znano, je strokovno društvo nastopilo zoper ta nered. Odgovorilo se je, da le nekaj delavcev ni zadovoljnih, drugi pa. Ali so pa socialni demokrati kaj storili? Nič. A napadajo pa na prav neslan način strokovno društvo zaradi afere Rozman. Strokovno društvo je to leto že trikrat posredovalo za svoje člane, dvakrat z uspehom, enkrat povoljno. Mi nismo o teh slučajih nič pisali, ker vemo, da odbor strokovnega društva ne potrebuje hvale. V slučaju Rozman pa zaradi tega ne, ker bi bila vsa pisava le Rozmanu v škodo. Ker smo pa zvedeli, da Rozman ni hvaležen društvu, smo poizvedeli pri odboru, da bi Rozman ne bil nič več na svojem mestu delal, ko bi društvo ne bilo zanj posredovalo. Bil je kaznovan, ker je zajtrkoval med delom. Delavci v tem oddelku pripovedujejo, da je bil sam tudi kriv, ker bi bil ob pol 9. uri prost, ter da se je z delovodjem skregal in šel domu, ter bil na ta način brez dela. Strokovno društvo je precej posredovalo pri ravnateljstvu ter sta šla k ravnatelju predsednik in tajnik, a ne kot jeseniška rdeča kompanija laže, da je Rozman komaj izprosil predsednika, da je šel z njim. Dosegla sta, da se je Rozmanu kazneni znižala, ter je šel čez en teden zopet na svoje mesto delati,

kljub temu, da ga je bilo težko zagovarjati, ker je imel Rozman isti dan le sedem in pol ure za delati, ter dosti časa za jesti, ter se je delovodja izjavil, da rad vidi, če ne pride več k njemu delati. Rdeča banda pravi, da strokovno društvo ne izpolnjuje dolžnosti pravovarstva. Ker tovarna ni odslovila Rozmana, on pa tudi ni pravilno postopal, ker se je kregal, bi bila tožba v tem slučaju brezpomembna v škodo Rozmanu. On se je društvu izjavil, da je bolan, a zdravniškega spričevala ni prinesel, na kar bi bilo društvo lahko tožilo za plačilo od bratovske skladnice. To je resnica. Rdeča pompanija laže, da je Rozman odstopil od društva, a ker je pri socialnih demokratih društvo obrekoval, ga je društvo že pred več časom izključilo. Ker je strokovno društvo s svojim posredovanjem to doseglo, da je Rozman zopet na svojem delu in zasluži 9 kron na dan, ko bi na placu še tretji ne bil, ter mu dalo tudi podporo zaradi brezposelnosti, rdeča kompanija v svoji nevoščljivosti neresnice piše v svoji cunji, smo bili primorani objaviti javnosti, da vsak izve, kakki so jeseniški sodrugi.

Za cenjene konsumente žitnih kavinih vrst je gotovo razveseljiva istinitost, da je najboljša žitna kava Frankova Perl-ržena kava z znamko »Perlro«, od splošne draginje ostala nezadeta. Frankova Perl-rž z znamko »Perlro« se dobiva v vsaki prodajalni po poprejšnjih cenah v pol-, četrt- in osminko-kilogramskih zavojih. V interesu dobrega okusa njene kavine pijače se častitljivi gospodinjam nujno priporoča, da vedno le originalne zavoje »Frankov Perlro« s tovarniško znamko »kavni mlinček« sprejemajo. Drugače prirejeni zavoji, kakor nezavite odvagane žitne vrste, ne vsebujejo nikdar te fine kakovosti.

Po celem svetu znan
Je žlahtni

Če hodi on s Teboj,
Je zdrav želodec Tvoj!

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetna kakovost „ „ 4.80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Varujte se ponaredb!

A. ŽIBERT
: LJUBLJANA :
PREŠERNOVA ULICA
PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVljeV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvanfnega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovnilne se poslužiti tverdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tverdke so: Pri Škofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode te preprčali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tverdke!

Na deželo se pošiljajo vzorci pošnlne prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

- Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 30 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepilno in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 30 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti ble-dici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 80 vin.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKÉ POSOJILNICE« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovečkov za izseljence, srebrnih ur in verižic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem preprčati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani

ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908
čez 72 milijonov K.

Lastna glavnica kron 420.537-92

Stanje vlog
čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4 1/2 0 brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 0 od vsakih 100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4%, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davok plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

